

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.07.1961, sp. zn. 4 Cz 63/61, ECLI:CZ:NS:1961:4.CZ.63.1961.1

Číslo: 10/1962

Právní věta: Odmenu poskytovanú na základe zmluvy o dielo nemožno zásadne započítat do základu pre vymeravanie dôchodku podľa § 8 ods. 1 zák. č. 55/1956 Zb. (zrov. § 9 vyhl. č. 2/1957 Ú. l.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.07.1961

Spisová značka: 4 Cz 63/61

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod, Smlouvy

Předpisy: 55/1956 Sb. § 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovateľovi bol priznaný rozhodnutím Štátneho úradu soc. zabezpečenia invalidný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia vo výške 886,- Kčs, vypočítaný z priemerného ročného zárobku 18 330,- Kčs (58) a zodpovedajúci 23 rokom zamestnania. Priemerný ročný zárobok bol vypočítaný z obdobia 10 rokov pred nápadom dávky (roky 1950 - 1959), a to z úhrnu zárobku vykázaných zamestnávateľovi navrhovateľa.

Toto rozhodnutie napadol navrhovateľ opravným prostriedkom, v ktorom okrem iného žiadal, aby do priemerného ročného zárobku bola započítaná čiastka 750,- Kčs, ktorá mu bola vyplatená.

Okresný súd Bratislava-mesto opravnému prostriedku nevyhovel.

Krajský súd v Bratislave rozsudok prvého stupňa zmenil tak, že navrhovateľovi priznal nárok na invalidný dôchodok, vypočítaný z priemerného ročného zárobku s pripočítaním čiastky 750,- Kčs, ktorá bola navrhovateľovi vyplatená za práce vykonávané v dobe od 16. 4. do 30. 4. 1957.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu, že rozhodnutím krajského súdu bol porušený zákon.

Odôvodnenie:

Jadrom sporu bola otázka, či pre výpočet dôchodku, resp. priemerného ročného zárobku je zhodnotiteľná odmena, ktorú navrhovateľ dostal v rozhodnej dobe za svoju prácu vykonanú na

základe zmluvy o dielo zo 16. apríla 1957.

Krajský súd zaujal v tejto stanovisko kladné a zaviazal odporcu, aby vyplatenú odmenu pripočítal k priemernému ročnému zárobku (teda nie do hrubých zárobkov).

Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zák. č. 55/1956 Zb. sa dôchodky vymeriavajú z priemerného ročného zárobku. Čo sa pokladá za zárobok v zmysle citovaného zákona, bolo podľa zmocnenia daného ustanovením § 8 ods. 4 cit. zák. stanovené § 9 vyhl. č. 2/1957 Ú. l. Toto ustanovenie tvorí teda základ, z ktorého je treba vychádzať pri posudzovaní veci.

Za hrubý zárobok sa považuje všetok hrubý príjem (mzda) plynúca zo zamestnania (činnosti), ktorá je podkladom dôchodkového zabezpečenia, alebo v súvislosti s týmto zamestnaním (činnosťou), ak tento príjem podlieha dani zo mzdy, pokiaľ není od nej oslobodený priamo podľa zákona o dani zo mzdy. Je preto treba, aby išlo o zamestnanie alebo činnosť, ktorá je podkladom dôchodkového zabezpečenia. Čo je podkladom dôchodkového zabezpečenia, je stanovené v § 3 zák. č. 55/1956 Zb., ktorý určuje jeho osobný rozsah. Dôchodkovému zabezpečeniu podliehajú okrem podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov. Zamestnancom v zmysle cit. zákona kladú sa na roveň i tie osoby, ktoré sú činné pre socialistický sektor v pomere, ktorý má obsah zamestnaneckého pracovného pomeru, avšak nie je takto označený, lebo má všetky náležitosti predpísané pre vznik pracovného pomeru zamestnaneckého.

Práca konaná na základe zmluvy o dielo nie je takovou činnosťou, ako je týmto spôsobom v zákone vymedzená. Charakteristickým rysom pracovného pomeru zamestnaneckého je viazanosť a podriadenosť zamestnanca zamestnávateľovi. Zamestnanec vykonáva osobne prácu určitého druhu podľa dispozícií a pokynov zamestnávateľa, a to za mzdu, pričom nezodpovedá za hospodársky výsledok svojej práce, ale iba za riadne jej vykonanie. Činnosť vykonávaná na základe zmluvy o dielo má naproti tomu základné znaky uvedené v § 448 obč. zák. a ide tu teda o činnosť vykonávanú síce na základe príkazu, avšak ináč o činnosť, ktorú si pracovník riadi sám podľa svojich vlastných úvah a je sám zodpovedný tiež za výsledok svojej práce. To, čo je poskytované na základe zmluvy o dielo, nie je mzdou, ale odmenou podľa § § 457 a nasl. obč. zák.

Proto na osoby vykonávajúce prácu na základe zmluvy o dielo sa nevzťahuje v rámci osobného svojho rozsahu dôchodkové zabezpečenie podľa § 3 zák. č. 55/1956 Zb., lebo tieto osoby nie sú zamestnancami a nevykonávajú činnosť pre socialistický sektor v takom rozsahu, ktorý by mal obsah zamestnaneckého pracovného pomeru.

Pritom nie je základnou podmienkou pre to, aby do základu výpočtu hrubého zárobku bol zahrnutý určitý príjem, okolnosť, že tento príjem podlieha dani zo mzdy, ale je v prvom rade treba aby takýto príjem vyplynul buď priamo zo zamestnania, ktoré je podkladom dôchodkového zabezpečenia alebo ktoré v súvislosti s takýmto zamestnaním bolo konané; ak táto podmienka nie je splnená, nemožno z okolností, že bola zaplatená daň zo mzdy, dovozovať, že takéto druhy príjmov do zápočtu hrubého zárobku patria; okolnosť, že podliehajú dani zo mzdy, je podmienkou ďalšiou. Napadnutým rozsudkom zaviazal krajský súd odporcu sporný hrubý zárobok z apríla 1957 pripočítať k priemernému ročnému zárobku. Podľa § 1 vyhl. č. 2/1957 Ú. v. priemerným ročným zárobkom je ročný priemer hrubých zárobkov, ktorých dosiahol zamestnanec za posledných 10 rokov. Pokiaľ teda krajský súd zaviazal odporcu sporný hrubý zárobok pripočítať k priemernému ročnému zárobku, postupoval zrejme nesprávne, pretože zhodnotením tohto ďalšieho hrubého zárobku by mohlo dôjsť nanajvýš k pripočítaniu tejto čiastky k hrubým zárobkom a nie k priemernému ročnému zárobku (viď i odôvodnenie napadnutého rozsudku).

Pokiaľ teda krajský súd zhodnotil i príjem z činnosti, ktorá nie je podkladom dôchodkového zabezpečenia, porušil zákon v § 8 ods. 1 zák. č. 55/1956 Zb. a § 9 vyhl. č. 2/1957 Ú. v.